

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

วารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพราะวารสารมีคุณค่าในด้านการศึกษาและการสอน การค้นคว้าและการวิจัยของ อาจารย์ นักศึกษาและบุคลากรทุกระดับของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะวารสาร ทางวิชาการจะ เสนอบทความหรือเรื่องราว เกี่ยวกับความก้าวหน้าใหม่ ๆ ทาง วิชาการได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ นอกจากจะใหม่ประโยชน์ทางด้านการ ทั่ว วารสารบางฉบับยังใช้อ่าน เพื่อความเพลิดเพลินอีกด้วย

ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของวารสารไว้ ดังต่อไปนี้

คุณรัฐจวน อินทรกำแหง และ นวลจันทร์ รัตนกร กล่าวไว้ในหนังสือ ชื่อ การเลือกหนังสือและวารสาร (Selection of Newspapers and Periodicals) ว่า ".....วารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องสมุดมหาวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะ เพราะบทความ ที่นำมาตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสาร เป็น เรื่องใหม่ทันต่อเหตุการณ์ของโลกและสังคม ในหนังสือสารบัญนี้ เฝิงครบถ้วน วารสารวิชาการ เสนอความก้าวหน้าของวิชาการ แขนง ต่าง ๆ ในความรู้นองกว้างจนถึงความรู้ เฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคุณลักษณะระหว่าง "วารสาร" กับ "หนังสือ" อาจ กล่าวได้ว่าวารสารแตกต่างจากหนังสือในประเด็นที่สำคัญบางประการ กล่าวคือ วารสาร เสนอเรื่องหลายรส หลายแบบในฉบับเดียวกัน ในแต่ละฉบับระบบบทความ ต่าง ๆ ที่เขียนโดยนักเขียนหลายคน ผู้อ่านจึงได้รับแนวความคิดนานาทัศนะ ระบบความที่นำเสนอมักจะ เป็นบทความสั้น ๆ ที่สามารถอ่านโดยจบโดยไม่คงไข เวลามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารทางศึกษานั้นจัดเป็น เอกสาร สันตัยแรกหรือเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) เพราะเสนอ

ผลของการค้นหาและแนวคิดใหม่ที่ยังไม่เคยมีพบเคยแพร่มาก่อน และนำมาพิมพ์เป็นครั้งแรกในวารสาร แนวคิดเหล่านี้ยังไม่มีปรากฏในหนังสือใดเพราะการเรียบเรียงเป็นหนังสือหรือตำรานั้น ผู้เขียนต้องใช้เวลาหนังสือจึงไม่สามารถสนองตอบความทันต่อเหตุการณ์ใดคือเท่าที่วารสาร"¹

เฮเลน อี. เฮนส์ (Helen E. Haines) กล่าวไว้ในหนังสือ ชื่อ Living with Books : the Art to Book Selection ว่า "...ถึงแม้ว่าจะมีบางคนเห็นว่าไม่มีวารสารใดจะแทนที่หนังสือที่เป็นมาตรฐานใด แต่ก็ยังยอมรับในประโยชน์ของสารสารว่า วารสารให้คุณค่าทางวรรณกรรม การศึกษาค้นหาเทคนิค หรือวิชาเฉพาะ เหมาะสำหรับผู้บุคคลที่มีความประสงค์มาจนถึงบุคคลทั่วไป"²

อลิซ ไลนด์ (Alice Lyne) กล่าวไว้ในหนังสือ ชื่อ How to Organize a Local Collection ว่า "...วารสารได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งพิมพ์ที่สำคัญที่สุดของแหล่งสะสมข้อมูล เกี่ยวกับท้องถิ่น ซึ่งวารสารส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาที่สำคัญ เน้นหนักในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ ในชุมชนต่าง ๆ จะมีกลุ่มบุคคลที่มีความกระตือรือร้นที่จะแสดงทัศนะความคิดเห็นต่าง ๆ บุคคลเหล่านี้จะรวมกันจัดทำวารสารขึ้น แม้วารสารเหล่านี้จะมีช่วงอายุของการจัดทำออกเผยแพร่สั้นมาก แต่ก็มีข้อมูลที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้ถือว่ามีค่าสำคัญมากไม่ว่าปรากฏในวารสารฉบับปัจจุบันหรือฉบับย้อนหลัง"³

¹ รัญจวน อินทรกำแหง, คุณ และ นวลจันทร์ รัตนากร. การเลือกหนังสือ และวารสาร (กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524), หน้า 113-114.

² Helen E. Hains, Living with Books: the Art of Book Selection (New York: Columbia University Press, 1963), p.3.

³ Alice Lynes, How to Organize a Local Collection (London: André Deutsch, 1974), p.22.

โดแนลด์ เดวินสัน (Donald Davinson) กล่าวไว้ในหนังสือ ชื่อ The Periodicals Collection ว่า "...วารสาร เป็นพื้นฐานในการ เป็นสื่อ นำไปสู่ความริเริ่ม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการนำเสนอความคิดใหม่ ณ จุดพิมพ์วารสารจะคองนำเรื่องราวที่ใคร่มาตีพิมพ์อย่างรวดเร็ว เนื่องจากวารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดการ การเผยแพร่แน่นอน ขอเสนอจึงปรากฏในรูปของวารสาร ไครวเร็วกว่าในรูปเล่มของหนังสือ แม้ว่าบางครั้งวารสาร อาจจะออกสาขาไปบาง กก็ตาม บทความในวารสารสามารถเสนอลำดับพัฒนาการของขอมูลได้อย่างละเอียด ชัดเจนสมมติไม่ปรากฏในหนังสือ เนื่องจากจะทำให้เนื้อหามีความยาวไม่เหมาะสมใน การจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มหนังสือ อย่างไรก็ตามยังมีบทความในวารสารบางบทความที่ไม่ ไคถูกนำไปตีพิมพ์ในรูปเล่มหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ใด หอสมุดจึงต้องจัดเก็บวาร- สารไว้ เป็นจำนวนมากเพื่ออำนวยความสะดวกในการ ค้นหาขอสน เทศยอนหลัง"

ริชาร์ด เค. การ์ดเนอร์ (Richard K. Gardner) กล่าวไว้ใน หนังสือ ชื่อ Library Collection : their Origin, Selection and Development ว่า "...วารสารวิชาการ เป็นสื่อกลางที่สำคัญในการสื่อสาร ของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ผลงานวิจัยต่าง ๆ ปรากฏอยู่ในวารสารซึ่งถ้าจะจัดพิมพ์ ในรูปเล่มหนังสือก็ใช้เวลาานานมาก วารสารยังมีความสำคัญในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ควบคู่กับวารสาร เป็นแหล่งรวมบทวิจารณ์วรรณกรรมหรือผลงานที่สำคัญ กล่าวไค วารสารจำนวนมาก เป็นเวทีหรือจุดเริ่มต้นของนักประพันธ์ใหม่ เป็นแหล่งที่จะก้าวไป สู่การยกสถานะทางวิชาการ และยังมีค่าสำคัญในฐานะเป็นแหล่งสื่อสารความรู ้ต่าง ๆ อีกด้วย"²

¹ Donald Davinson, The Periodicals Collection, 2 nd ed. (London: André Deutsch, 1978), p.33.

² Richard K. Gardner, Library Collection : their Origin, selection, and Development (New York: McGraw-Hill, 1981), p.73.

ปัจจุบันการตีความวารสารทางวิชาการได้ทวีจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ดังหลักฐานจากนามานุกรมวารสารระหว่างชาติของอูลริช (Ulrich's International Periodicals Directory) ซึ่งปรากฏฉบับพิมพ์ครั้งที่ 17 ปี ค.ศ. 1977-1978 รวบรวมรายชื่อวารสารไว้ประมาณ 60,000 ชื่อ โดยรวบรวมรวมรายชื่อวารสารเพิ่มมากขึ้นจากฉบับพิมพ์ครั้งที่ 16 ปี ค.ศ. 1976-1977 ประมาณ 9,000 ชื่อ¹ จากฉบับครั้งที่ 19 ปี ค.ศ. 1979-1980 รวบรวมรายชื่อวารสารได้ประมาณ 62,000 ชื่อ² จากฉบับพิมพ์ครั้งที่ 20 ปี ค.ศ. 1981 รวบรวมรายชื่อวารสารได้ประมาณ 63,000 ชื่อ³ และจากนามานุกรมวารสารระหว่างชาติของอูลริช ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 21 ปี ค.ศ. 1982 รวบรวมรายชื่อวารสารได้ประมาณ 65,000 ชื่อ⁴

จากคุณค่าของวารสารในสถานการศึกษาและการสอน การค้นคว้าและวิจัยของสมาคมมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องจัดหาวารสารมาไว้ให้บริการแก่อาจารย์ นิสิต นักศึกษา และบุคลากรทุกระดับของมหาวิทยาลัย และจากการที่วารสารทวีจำนวนมากขึ้นดังที่กล่าวมาแล้ว หอสมุดย่อมไม่สามารถจัดหาวารสารไว้ให้บริการได้ครบทุกชื่อ

¹Ulrich's International Periodicals Directory : A Classified Guide to Current Periodicals, Foreign and Domestic. 17 th ed. (New York: R.R. Bowker, 1977) p.XIXI

²Ulrich's International Periodicals Directory : A Classified Guide to Current Periodicals, Foreign and Domestic. 19 th ed. (New York: R.R. Bowker, 1980) p.VII-VIII

³Ulrich's International Periodicals Directory : A Classified Guide to Current Periodicals, Foreign and Domestic. 20 th ed. (New York: R.R. Bowker, 1981) p.VII

⁴Ulrich's International Periodicals Directory : A Classified Guide to Current Periodicals, Foreign and Domestic. 21 th ed. (New York: R.R. Bowker, 1982) p.IX

ซึ่งจำเป็นต่อผู้มีมาตรการหรือนโยบายในการคัดเลือกวารสารมาให้บริการในห้องสมุด
เฉพาะชื่อที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และวัตถุประสงค์ของห้องสมุดเท่านั้น

ฝ่ายวารสารของห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานการจัดหา จัดเก็บและให้บริการวารสารและหนังสือพิมพ์โดยตรง ได้พยายามจัดดำเนินการงานวารสารใหม่ประสิทธิภาพมากที่สุด วิธีการหนึ่งที่ใช้คือ พยายามจัดหาวารสารมาให้บริการ อย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะต้องประสบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. งบประมาณ เนื่องจากมีการผลิตวารสารวิชาการชื่อใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุกปีและอัตราค่าฉบับวารสารและค่าบำรุงรักษาวารสารสูงขึ้นตามลำดับ งบประมาณที่ห้องสมุดได้รับเพิ่มขึ้นไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในการจัดหาและบำรุงรักษาวารสารทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ห้องสมุดไม่สามารถจัดหาวารสารชื่อใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นตามความจำเป็นและเหมาะสม งบประมาณในการเก็บเล่มวารสารไม่เพียงพอ เป็นต้น

2. ความต้องการของผู้ใช้ วารสารที่ห้องสมุดมีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สนองความต้องการของผู้ใช้ เพราะวารสารเกือบทั้งหมดที่จัดบริการอยู่ในขณะนี้ เป็นวารสารที่อาจารย์ในสาขาวิชาต่าง ๆ บางท่านสนใจแนะนำรายชื่อมาหรือบรรณารักษ์เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกตามหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และจัดหาเข้ามาให้บริการ ผู้พิจารณาแนะนำและจัดหาวารสาร เป็นบุคคลเพียงไม่กี่คน ผู้ใช้จำนวนไม่น้อยจึงให้ความเห็นว่าวารสารที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการของเขา ประกอบกับการพิจารณาถึงผลของการวิจัยจากวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาปัญหาการให้บริการห้องสมุดกลางของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2522-2523 โดย วนิดา จินตนาณรงค์¹

¹วนิดา จินตนาณรงค์, "การศึกษาปัญหาการให้บริการห้องสมุดกลางของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านบริหารศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 98.

พบว่า นักศึกษามีความพอใจปานกลางในวัสดุการอ่านประเภทวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เท่านั้น

3. สถานอาคารสถานที่ อาคารของห้องสมุดกลางด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นทั้งที่ทำงานและที่ให้บริการด้านวารสารนั้น ไม่ได้ออกแบบขึ้นเพื่อเป็นอาคารห้องสมุด จึงไม่สามารถรับน้ำหนักได้มากนัก ปัจจุบันคงจัดวางชั้นวารสารและครุภัณฑ์ที่น้ำหนักมากไว้ตามแนวคานรับน้ำหนักของอาคาร และแยกเก็บวารสารฉบับเยี่ยมเล่มย้อนหลังก่อน ปี ค.ศ. 1970 ไว้ที่ห้องเก็บวารสารตงหากซึ่งตั้งอยู่ไกลจากห้องวารสาร เมื่อมีผู้ใช้ต้องการวารสารที่อยู่ในห้องเก็บวารสาร เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องเดินไปนำวารสารจากห้องเก็บวารสารดังกล่าวมาให้บริการแทนที่จะอยู่ในบริการในห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ผู้ใช้บางคนไม่ทราบว่าห้องสมุดเก็บวารสารฉบับที่คนต้องการไว้ในห้องเก็บวารสาร (ถึงแม้ว่าห้องสมุดได้จัดทำรายชื่วารสารที่แยกเก็บและประเภทให้ผู้ใช้ทราบแล้วก็ตาม) ผู้ใช้กลุ่มนี้จะไม่มาติดต่อขอวารสารดังกล่าวจากเจ้าหน้าที่ ทำให้วารสารที่เก็บไว้ในห้องเก็บวารสารไม่มีการใช้อย่างคุ้มค่า นอกจากผู้ใช้ได้สะท้อนปัญหาต่อนักบริการของห้องวารสารดังปรากฏในวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดย ววิศา จินตนารัตน ว่า นักศึกษามีความคิดเห็นและขอเสนอแนะสถานอาคารสถานที่ว่า ควรขยายห้องวารสารให้กว้างขวางขึ้น¹

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยประสงค์จะสำรวจการใช้วารสารที่จัดบริการในห้องวารสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารภาษาต่างประเทศซึ่งมีราคาสูงมากมีปัญหาคานงบบประมาณเกือบร้อยและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาส่งกววารสารภาษาไทย วารสารภาษาต่างประเทศเกือบทั้งหมดในห้องสมุดนั้น อาจารย์ในสาขาวิชาต่าง ๆ บางท่านและบรรณารักษ์ เป็นผู้เลือกสรรและจัดหา เขามามากกววารสารภาษาไทย และมีปัญหาคานเนื้อที่ในการจัดเก็บวารสารภาษาต่างประเทศฉบับย้อนหลังซึ่งมีจำนวนมากขึ้นทุกปี แต่จากการสำรวจครั้งนี้จะนำมาเป็นแนวทางในการจัดหา

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 105.

และบำรุงรักษาวารสาร เพื่อให้มีการใช้งบประมาณค่านวารสาร อย่างคุ้มค่าที่สุด และจัดบริการให้เหมาะสมกับการใช้วารสารของผู้ใช้ และเพื่อพิจารณาถึงปัญหาการเข้าถึงวารสารที่อยู่ในห้อง เก็บวารสารและการขยายพื้นที่บริการในห้องวารสารต่อไป

ตามที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าผลที่ได้จากการสำรวจการใช้วารสารต่าง ๆ ของห้องสมุดจะสามารถใช้ เป็นแนวทางปรับปรุงการจัดบริการค่านวารสารของห้องสมุดให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจสภาพการใช้วารสารภาษาต่างประเทศของห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งครอบคลุมถึงประเภทวิชา ปริมาณการใช้และอายุของวารสารที่มีการใช้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดหาและจัดบริการวารสารภาษาต่างประเทศ ตลอดจนเป็นแนวทางในการพิจารณาการจัดเก็บวารสารภาษาต่างประเทศในระบบชั้นเปิดและระบบชั้นเปิดที่เหมาะสมต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ชื่อวารสารภาษาต่างประเทศ 30 ชื่อแรกที่มีการใช้มากที่สุดภายในห้องสมุดในระยะ เวลาที่ดำเนินการวิจัยที่กำหนดขึ้นทั้ง 2 ช่วง มีความสัมพันธ์กัน
2. วารสารภาษาต่างประเทศที่มีการใช้มากถึงประมาณร้อยละ 80 มีเพียงประมาณร้อยละ 20 ของจำนวนวารสารภาษาต่างประเทศในห้องสมุดที่มีอยู่ในขอบเขตการวิจัย (474 ชื่อ)
3. วารสารภาษาต่างประเทศฉบับที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี มีการใช้มากกว่าวารสารฉบับที่มีอายุสูงกว่า 5 ปี

ขอบเขตการวิจัย

การสำรวจสภาพการใช้วารสารภาษาต่างประเทศครั้งนี้สำรวจ เฉพาะวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศของห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย

ธรรมชาติกรได้รับอย่างสม่ำเสมอจากการ เป็นสมาชิกวารสารชื่อนั้น ๆ โดยเสียค่า บอกรับหรือไคร้ เป็นอภินันทนาการหรือไคร้ โดยการแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นวารสาร ฉบับย้อนหลัง เช่น เดมแล้ว หรือ เกรียม เช่น เดม และวารสารฉบับปัจจุบันชื่อของสมุด จะ เช่น เดมต่อไป วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ เหล่านี้จัดบริการโดยจัด เรียง ไว้บนชั้นวารสารตามลำดับอักษรของชื่อวารสารในระบบชั้นเปิดและระบบชั้นปิด ซึ่ง ปัจจุบันมีอยู่ 474 ชื่อ ทั้งนี้ไม่รวมวารสารประเภทบรรณานุกรม ครรชนี สาระ- สั้ง เชปและบรรณทัศน์ทั้งฉบับ เพราะถือว่าเป็นวารสารอ้างอิงที่มีการใช้มากและ มีความจำเป็นที่ห้องสมุดของบอกรับอยู่แล้ว

ขอตกลง เบื้องต้น

1. การ เก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศในระบบชั้น เปิดในระยะการดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ช่วง ถือเป็นตัวแทนของการใช้วารสารภาษา ต่างประเทศในระบบชั้น เปิด ของห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรม- ศาสตร์

2. ถือว่าวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่วางไว้ตามที่ตั้งต่าง ๆ นอก เหนือจากการวางบนชั้นวารสารภาษาต่างประเทศตามลำดับอักษรของชื่อวารสาร เป็น วารสารที่มีการใช้ ประกอบกับการพิจารณาพฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ไคร้วารสาร นั้นจริง" และพฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ไม่ไคร้วารสารนั้น" ด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัย ไคร้หลักเกณฑ์การพิจารณาพฤติกรรมของผู้ใช้หนึ่งสื่อจากงานวิจัย เรื่อง "ความ สัมพันธ์ระหว่างประเภของหนังสือที่มออกกับประ เภของ หนังสือที่ใช้ในห้องสมุดของ หองสมุดมหาวิทยาลัย" โดย จรรยา ไพโรจน์กุล เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา พฤติกรรมของผู้ใช้วารสาร

"ก) หลักเกณฑ์การพิจารณาพฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ไคร้หนังสือ นั้นจริง" ไคร้

1) ผู้ใช้หยิบหนังสือจากชั้นหยิบหนังสือและนำมาอ่านที่โต๊ะหรือ ที่นั่งอ่านหนังสือโดย เปิดดูหนังสือตั้งแต่หน้าแรก ซึ่งถือว่าผู้ใช้มีความสนใจที่จะใช้หนังสือ เล่มนั้น

- 2) ผู้ใช้ค้นหาสารบัญแล้วพลิกอ่านบางบท
- 3) หนังสือที่เป็นรูปภาพทั้งเล่ม ผู้ใช้เปิดดูภาพและใช้เวลา

ในการดูหรือพิจารณาภาพแต่ละภาพอย่างไร เวลา

- 4) ผู้ใช้คัดลอกข้อมูลจากหนังสือ อาจจะเป็น เพียงจกข้อหนังสือหรือข้อความตอนหนึ่งตอนใดจากหนังสืออื่น
- 5) ผู้ใช้หยิบหนังสือมากดูและอ่าน เพียงบางส่วน

ข) พฤติกรรมของผู้ใช้ที่ถือว่า "ไม่ได้อ่านหนังสือนั้น" ได้แก่

- 1) ผู้ใช้อ่านหนังสือที่ร้าน แล้ววางหนังสือไว้ที่ชั้น
- 2) ผู้ใช้นำหนังสือมาอ่านที่โต๊ะที่นั่งอ่านหนังสือ แต่พลิกดูหนังสือนั้นอย่างผ่านไป โดยไม่ได้อ่านส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ และวางหนังสือไว้บนโต๊ะที่นั่งอ่านหนังสือ โดยไม่หยิบมาดูอีก
- 3) ผู้ใช้นำหนังสือมาอ่านที่โต๊ะหรือที่นั่งอ่านหนังสือ แล้วนำไปเก็บที่ชั้นเอง
- 4) ผู้ใช้ดูหนังสือที่ชั้นหนังสือ และนำมาวางไว้บนโต๊ะหรือที่นั่งอ่านหนังสือโดยไม่เปิดอ่านอีก¹

3. ถือว่าวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่ผู้ใช้วางไว้ตามที่ต่าง ๆ ดังกล่าวในข้อ 2 แต่ละฉบับนั้น เป็นการแสวงหาการใช้ 1 ครั้ง โดยพิจารณาให้คะแนนการใช้วารสารแต่ละฉบับแยกตามปีพิมพ์ของวารสารฉบับนั้น ๆ ทั้งที่เป็นฉบับเล่มปกและฉบับเย็บเล่ม นอกจากกรณีที่เป็นวารสารฉบับเย็บเล่มคาบเกี่ยว 2 ปี จะพิจารณาให้คะแนนแยกเป็นปีละ .5 คะแนน

¹ จรรยา ไพโรจน์เกตุ, "ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของหนังสือที่ผู้ออกกับประเภทของหนังสือที่ผู้ใช้ภายในห้องสมุดของห้องสมุดมหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 73.

4. การเก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศในระบบชั้นปึก ทั้งรวบรวมข้อมูลจากบันทึกการขอใช้ การพิมพ์ และการพิมพ์ระหว่างห้องสมุดของ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของงานวารสาร ในระยะการวิจัยทั้ง 2 ช่วง คือ เป็นตัวแทนการใช้วารสารภาษาต่างประเทศในระบบชั้นปึกของห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิธีการในการวิจัย

1. ศึกษาคุณค่าจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย เอกสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

2. รวบรวมรายชื่อวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศซึ่ง เย็บ เล่มแล้ว หรือจะ เย็บ เล่มของห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยรวม 474 ชื่อ จัดทำเป็นตารางระบุวารสาร ปีพิมพ์ และประเภทวิชาของวารสาร

3. สืบรวจและสืบ เลศการงการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศของห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้วยตนเอง

4. ใช้รูปแบบการวิจัยแบบสำรวจ เก็บข้อมูลการใช้วารสาร 3 วิธี คือ

4.1 เก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศภายในห้องสมุด โดยรวบรวมวารสารที่มีใช้อ่านแล้ววางไว้นานต่าง ๆ พิจารณาวารสารเหล่านั้นแล้วนำข้อมูลของวารสารมาจัดรอยคะแนนการใช้วารสารขึ้นนั้น ๆ และปีที่ของวารสารแต่ละฉบับลงในตารางรายชื่อวารสารที่จัดทำไว้ นำวารสารที่เก็บข้อมูลแล้วขึ้นจัดเรียงบนชั้นวารสารอีกครั้ง เก็บข้อมูลการใช้วารสารวิธีนี้ประมาณทุก 1 ชั่วโมง หรือ 2 ชั่วโมง ในระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยตลอดเวลาดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ช่วง โดยปึกประกาศในที่มีโต๊ะจะเห็นโต๊ะดังกล่าวในของวารสาร ขอใ้ใหม่ใ้ใหม่ของเก็บวารสารที่ใ้แล้วขึ้นนั้น

4.2 เก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่จัดบริการในระบบชั้นปึก โดยพิจารณาข้อมูลของวารสารที่ปรากฏใน บันทึกการใช้วารสารที่

จัดบริการระบบบันทึก" ข้อมูลที่ปรากฏอยู่ ได้แก่ วันที่ให้บริการ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่และปีพิมพ์ของวารสาร ชื่อผู้ให้บริการ และชื่อผู้รับคิน นำรายละเอียดของวารสารดังกล่าวนี้มาจัดรอยเคาะแผนการใ้วารสารและปีพิมพ์ของวารสารแต่ละฉบับลงในตารางรายชื่อปีพิมพ์ และประเภทวิชาของวารสารที่จัดทำไว้ เก็บข้อมูลการใ้วารสารที่จัดบริการในระบบบันทึกด้วยวิธีนี้ทุก ๆ วันในระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย

4.3 เก็บข้อมูลการใ้พิมพ์ และการใ้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศระหว่างหอสมุด โดยพิจารณาข้อมูลของวารสารที่ปรากฏใน "สมุดการบันทึกการใ้พิมพ์และใ้วารสาร, หนังสือพิมพ์ของอาจารย์ บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ของหอสมุด" ข้อมูลที่ปรากฏอยู่ได้แก่ วันที่ให้บริการ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ และปีพิมพ์ของวารสาร ชื่อผู้พิมพ์หรือชื่อใ้วารสาร ชื่อผู้ให้บริการ วันที่รับคินและชื่อผู้รับคิน นำรายละเอียดของวารสารดังกล่าวนี้มาจัดรอยเคาะแผนการใ้วารสารและปีพิมพ์ของวารสารแต่ละฉบับลงในตารางรายชื่อ ปีพิมพ์และประเภทวิชาของวารสารที่จัดทำไว้ เก็บข้อมูลการใ้พิมพ์และการใ้วารสารระหว่างหอสมุดด้วยวิธีนี้ทุก ๆ วันในระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย

กำหนดระยะเวลาดำเนินการวิจัยเป็น 2 ช่วง โดยเลือกช่วงเวลาที่ใ้ใ้วารสารมาก 2 ช่วง ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัยแต่ละช่วงมีกำหนด 14 วัน ทั้งระยะเวลาทั้ง 2 ช่วงนี้ ห่างกันอย่างน้อยประมาณ 20 วัน

ระยะเวลาวิจัยครั้งที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 28 กรกฎาคม ถึงวันอังคารที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2525

ระยะเวลาวิจัยครั้งที่ 2 ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 30 สิงหาคม ถึงวันอาทิตย์ที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2525

5. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Spearman Rank-Order Correlation Coefficient) โดยไชสุทร

$$\rho = 1 - \frac{6\epsilon D^2}{N(N^2-1)}$$

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\rho = \frac{f}{N} \times 100$$

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. รายงานผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการใช้วารสารภาษาต่างประเทศของนิสิตซึ่งครอบคลุมถึงประเภทวิชา ปริมาณการใช้และอายุของวารสารที่มีการใช้
2. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดหาและให้บริการวารสารใดตรงกับความต้องการของนิสิต โดยที่สามารถพิจารณาจัดวารสารภาษาต่างประเทศที่ไม่มีนิตยสารออก และพิจารณาจัดวารสารภาษาต่างประเทศอื่นใหม่ที่มีผลต่อการเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ทำให้ห้องสมุดสามารถจัดหาวารสารใดอย่างคุ้มค่าที่สุด
3. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงระบบการจัดเก็บวารสารภาษาต่างประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพการใช้วารสารภาษาต่างประเทศ เพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้มากยิ่งขึ้น

วิเชียร เกตุสิงห์, สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2521), หน้า 34-35.

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

1. การขอใช้วารสาร หมายถึง การที่ผู้ใช้ของสมาคมต้องการวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศฉบับที่จัดบริการในระบบชั้นเปิด ผู้ใช้ของคึกคอกขอใช้วารสารดังกล่าวจากบุคลากรงานวารสาร บุคลากรงานวารสารจะเป็นผู้ให้บริการวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่เก็บไว้ในระบบชั้นเปิดมาให้ผู้ใช้
2. การจัดบริการวารสารระบบชั้นเปิด หมายถึง การจัดเก็บวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศไว้ในห้องเก็บวารสาร โดยจัดเรียงไว้ตามลำดับอักษรของชื่อวารสาร ได้แก่ วารสารฉบับที่เตรียมส่ง เย็บเล่ม วารสารฉบับย้อนหลัง วารสารที่เตรียมส่งรวม วารสาร เย็บเล่มฉบับเก่าและวารสาร เย็บเล่มฉบับก่อนปี ค.ศ. 1970 ผู้ใช้ของสมาคมที่ต้องการใช้วารสารฉบับที่เก็บในระบบชั้นเปิดนี้ต้องติดต่อขอใช้จากเจ้าหน้าที่ของฝ่ายงานวารสาร
3. การจัดบริการวารสารระบบชั้นเปิด หมายถึง การจัดวางวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศไว้ในชั้นวารสาร เรียงลำดับอักษรของชื่อวารสารและเปิดโอกาสให้ผู้ใช้เลือกหยิบใช้เองอย่างอิสระ
4. การใช้วารสารในห้องสมุด หมายถึง การใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศภายในห้องสมุด การให้ยืมวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศออกจากห้องสมุด และการยืมวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศระหว่างห้องสมุด
5. การใช้วารสารภายในห้องสมุด หมายถึง การใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศโดยพิจารณาจากวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่ผู้ใช้วางใจความที่ต่าง ๆ นอกเหนือจากการวางบนชั้นวารสารภาษาต่างประเทศตามลำดับอักษรของชื่อวารสารแต่ละชื่ออย่างถูกต้อง เป็นระเบียบ ทั้งนี้จะพิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้ใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศฉบับนั้น ๆ ที่ถือว่า "ได้ใช้วารสารนั้นจริง" ควบคู่กันโดยหลักเกณฑ์พิจารณาพฤติกรรมของผู้ใช้หนึ่งมีออกจากงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์ออกกับหนังสือที่ใช้ภายในห้องสมุดของ จรรยา ไพโรจน์กุล ประกอบด้วย การพิจารณาพฤติกรรมของผู้ใช้วารสาร

6. การเยี่ยมวารสารระหว่างห้องสมุด หมายถึง การเยี่ยมวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศออกนอกห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยการติดต่อตกลงร่วมกันระหว่างห้องสมุดต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งสังกัดอยู่ในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดอื่น ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

7. การให้เยี่ยมวารสาร หมายถึง การให้เยี่ยมวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศออกนอกห้องวารสาร ซึ่งบรรณารักษงานวารสารจะเป็นผู้พิจารณาอนุญาตเป็นราย ๆ ไป ปกติให้เยี่ยมเฉพาะผู้ใช้ที่เป็นอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย และการปฏิบัติราชการ

8. บันทึกการให้วารสารที่จัดบริการระบบชั้นปิด หมายถึง หลักฐานการขอให้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ จัดทำเป็นแบบฟอร์มบันทึกขอมูลการขอให้วารสาร ใ้แก่ วันที่ ชื่อวารสาร ปีที่และปีที่พิมพ์ของวารสาร นามผู้ขอให้วารสาร ผู้ให้บริการ และผู้รับวารสารคืน (โปรดคัดตัวอย่างภาคผนวกที่ ค) จัดทำเป็นแฟ้มวางไว้ในห้องทำงานของบุคลากรงานวารสาร และจะลงบันทึกการให้บริการทุกครั้งตามรายละเอียดดังกล่าวข้างตน

9. ประเภทวิชาของวารสาร หมายถึง ประเภทวิชาของเนื้อหาสาระที่จัดพิมพ์ลงในวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยแต่ละชื่อ โดยพิจารณาแยกประเภทวิชาออกตามการแบ่งหมวดหมู่หนังสือของระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ใ้แก่ งานเขียนทั่ว ๆ ไป ปรัชญา-ศาสนา ประวัติศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ประวัติศาสตร์และภูมิประเทศอเมริกา ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา สังคมศาสตร์ทั่วไปและสถิติ เศรษฐศาสตร์และพาณิชย์ศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ กฎหมาย การศึกษา ดนตรี ศิลปปริทัศน์ ภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ กสิกรรม, การเพาะปลูกและปศุสัตว์ เทคโนโลยี วิชาการทหาร นาวิกศาสตร์ และบรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์

10. ระยะเวลาวิจัยครั้งที่ 1 หมายถึง ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศครั้งที่ 1 เป็นเวลานาน 14 วัน ตั้งแต่วันที่ 28 กรกฎาคม ถึงวันอังคารที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2525

11. ระยะเวลาวิจัยครั้งที่ 2 หมายถึง ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศครั้งที่ 2 เป็นเวลานาน 14 วัน ตั้งแต่วันที่ 30 สิงหาคม ถึงวันอาทิตย์ที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2525

12. วารสารที่ห้องสมุดจัดบริการ หมายถึง วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่ห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใ้รับอย่างสม่ำเสมอ จากการเป็นสมาชิกวารสารชื่อนั้น ๆ โดยเสียบัตรออกรับหรือใ้รับ เป็นอุกนันทนาการ หรือใ้รับโดยการแลกเปลี่ยน ซึ่ง เป็นวารสารภาษาต่างประเทศฉบับย้อนหลังซึ่ง เย็บ เล่มแล้วหรือเตรียม เย็บ เล่ม และวารสารภาษาต่างประเทศฉบับปัจจุบันชื่อห้องสมุดจะ เย็บ เล่มต่อไป วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศเหล่านี้จัดบริการโดยจัด เรียงไว้บนวารสารตามลำดับอักษรของชื่อวารสารทั้งในระบบชั้นเปิด และระบบชั้นปิด ทั้งนี้ไม่รวมวารสารประเภทบรรณานุกรม กระดาษ สาระสังเขป และบรรณนิทัศน์ทั้งฉบับ

13. สมุดบันทึกการใ้ยืมและคืนวารสาร, หนังสือพิมพ์ของอาจารย์ บรรณารักษ์, และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หมายถึง หลักฐานการใ้ยืมวารสาร และการใ้ยืมวารสารระหว่างห้องสมุด ขอมลที่บันทึกไว้ ใ้แก่ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ ปีพิมพ์ จำนวน นามใ้ยืม วันใ้ยืม วันใ้คืน และนามใ้ยืม (โปรดค้ตัวอย่างภาคผนวกที่ ง) บันทึกขอมลไว้ในสมุด วางไว้ในห้องทำงานของบุคลากรงานวารสาร และจะลงบันทึกการใ้ยืมการท้ครั้งตามรายละเอียดดังกล่าวดังบน

14. ห้องสมุด หมายถึง ห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

15. อายุของวารสาร หมายถึง อายุของวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศแต่ละปี (Volume) กำหนดการนับอายุของวารสาร ทั้งนี้ วารสาร

ณปีปัจจุบันถือว่ามีอายุ 0 ปี วารสารปีก่อนหน้านั้นถือว่ามีอายุ 1 ปี และนับอายุ
เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังตัวอย่าง

เช่น วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ ปีพิมพ์ 1982 ปี อายุ 0 ปี
วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ ปีพิมพ์ 1981 ปี อายุ 1 ปี
วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ ปีพิมพ์ 1980 ปี อายุ 2 ปี

เป็นต้น

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของ

ขอแบ่งกล่าวถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ออกเป็น 2 ตอน
คือ

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวารสาร หอสมุดกลาง สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจการใช้วารสาร

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวารสาร หอสมุดกลาง สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วนิดา จินตนาอรุณรัตน์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริการหอสมุด
กลางของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2522-2523 ภายขอมูล
จากแบบสอบถามนักศึกษาชั้นปริญญาตรีที่มาใช้บริการหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 200 คน ผลการวิจัยเฉพาะคานงานวารสาร
พบว่า จุดประสงค์ที่สำคัญในการใช้หอสมุดของผู้ใช้ คือ การอ่านวารสารและ
หนังสือพิมพ์เป็นจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5¹ การสำรวจการใช้
หนังสือ วัสดุการอ่านอื่น ๆ และโสตทัศนวัสดุของนักศึกษาปรากฏว่ามีผู้ใช้วารสาร
เป็นจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 71² มีผู้ใช้ "รายชื่วารสารและหนังสือ

¹วนิดา จินตนาอรุณรัตน์, "การศึกษานโยบายการใช้บริการหอสมุดกลาง
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์," หน้า 89.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

พิมพ์" ที่งานวารสารจัดทำขึ้น เป็นจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14¹ ความพอใจของผูู้้ในวารสารภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง² สำหรับปัญหาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะคานอาคารสถานที่และการจัดแยก ผูู้้เห็นว่าควรขยายห้องวารสารให้กว้างขึ้น³ ในคานภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ผูู้้เคยใช้ ปรากฏว่าผูู้้เคยใช้สิ่งพิมพ์ภาษาไทย จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 92 เคยใช้สิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ เคยใช้สิ่งพิมพ์ภาษาฝรั่งเศสจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1⁴ งานวิจัยชิ้นนี้สรุปผลว่าผูู้้ของสมุคิสิ่งพิมพ์ภาษาไทยมากกว่าสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ⁵

การสำรวจการใ้วารสารในหองสมุคกลาง สำนักหอสมุค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยงานวารสาร สำนักหอสมุค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2525 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใ้บริการวารสารทุกคาน โดยศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกใ้ผูู้้ของวารสาร หองสมุคกลาง สำนักหอสมุค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 306 คน ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับปริญญาโท อาจารย์สาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผูู้้ที่เป็นบุคคลภายนอก ผลการสำรวจเฉพาะที่เกี่ยวกับวารสารภาษาต่างประเทศ ปรากฏว่าวัตถุประสงค์ใ้การ เข้าใ้ของวารสารของผูู้้มีดังนี้ คือ เพื่อคณความหคความจากวารสารภาษาต่างประเทศประกอบการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.01 เพื่อคณความหคความจากวารสารภาษาต่างประเทศสำหรับใ้ในหน้าที่การงาน

1 เรื่อง เดียวกัน, หน้า 93.

2 เรื่อง เดียวกัน, หน้า 98.

3 เรื่อง เดียวกัน, หน้า 105.

4 เรื่อง เดียวกัน, หน้า 91.

5 เรื่อง เดียวกัน, หน้า 123-124.

คิดเป็นร้อยละ 3.92 เพื่อค้นหาความหวาดกลัวจากวารสารภาษาต่างประเทศสำหรับใช้
 ในกิจการส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 3.92 และอ่านวารสารภาษาต่างประเทศเพื่อความ
 สนุกคิดเป็นร้อยละ 24.84¹ วิธีค้นหาสิ่งพิมพ์ในหอวารสารของนิไซ ไคแก
 ค้นหาเองตามชั้นคิดเป็นร้อยละ 66.99 ใช้บัตรบรรณที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นคิดเป็น
 ร้อยละ 69.61 ใ้รับคำแนะนำจากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ
 23.20 ใ้รับคำแนะนำจากบุคคลากรอื่น ๆ เช่น อาจารย์และเพื่อนคิดเป็นร้อยละ
 19.61 จากบัญชีรายชื่อวารสารภาษาต่างประเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ ห้างานวารสารจัดทำขึ้นคิดเป็นร้อยละ 5.56 และจากการศึกษาค้นคว้า
 ใช้ห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 4.90² ความพอใจในคานเนื้อหาจำนวนและการจัดเก็บ
 วารสารภาษาต่างประเทศปรากฏดังนี้ พอใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.61
 พอใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.84 พอใจปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50.65 พอใจน้อย
 คิดเป็นร้อยละ 9.80 พอใจน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.63 และไม่ตอบคิดเป็นร้อยละ
 10.46³ สำหรับความพอใจในคู่มือช่วยค้นหาและวิธีจัดเก็บคู่มือช่วยค้นหาพบว่า
 ในคานความพอใจเกี่ยวกับบัญชีรายชื่อวารสารภาษาต่างประเทศสำนักหอสมุด มหา-
 วิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้างานวารสารจัดทำขึ้นนั้นมีผู้พอใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.29
 พอใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 18.63 พอใจปานกลางคิดเป็นร้อยละ 49.67 พอใจน้อย
 คิดเป็นร้อยละ 8.32 พอใจน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.63 และไม่ตอบคิดเป็นร้อยละ
 18.95 และในคานความพอใจเกี่ยวกับบรรณวารสารภาษาต่างประเทศที่ห้องสมุด
 จัดหามาให้บริการนั้นปรากฏดังนี้ พอใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.63 พอใจมาก
 คิดเป็นร้อยละ 11.10 พอใจปานกลางคิดเป็นร้อยละ 32.68 พอใจน้อยคิดเป็น
 ร้อยละ 8.50 พอใจน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.31 และไม่ตอบคิดเป็นร้อยละ 44.77⁴

¹ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักหอสมุด, "โครงการวิจัยการใช้วารสาร
 ห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2525" (พิมพ์ดีด)

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

จากผลการวิจัยทั้ง 2 เรื่องข้างต้นจะเห็นได้ว่า งานวิจัยของวนิดา จิตนารัตน์ เป็นการศึกษาการให้บริการทุกด้านของ หอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยผลการวิจัยของการให้บริการด้านวารสาร เฉพาะประเด็นที่สำคัญเท่านั้น ได้แก่ ความพอใจของผู้ใช้ในวารสารภาษาต่างประเทศที่หอสมุดจัดให้บริการ ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้เคยใช้ ปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากสถานที่ยุติของหอวารสาร สำหรับงานวิจัยการให้บริการวารสารของงานวารสาร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น เป็นการศึกษาการให้บริการวารสารโดยเฉพาะ ทำให้โดยผลการวิจัยของการให้บริการด้านวารสารหลายด้านและมีรายละเอียดมากกว่างานวิจัยของ วนิดา จิตนารัตน์ ผลการวิจัยของงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องซึ่งอยู่ในประเด็นเดียวกันปรากฏผลสอดคล้องกัน เช่น ผู้ใช้มีความพอใจในวารสารภาษาต่างประเทศที่หอสมุดให้บริการในระดับปานกลาง ผู้ใช้เคยใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งวารสารที่เป็นภาษาไทยมากกว่าสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจการใช้วารสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจการใช้วารสารที่หอสมุดต่าง ๆ มีอยู่โดยใช้วิธีการ เก็บข้อมูลหลายวิธีด้วยกัน แตกต่างกันตามลักษณะของหอสมุดและการจัดบริการของหอสมุดแต่ละแห่ง วิธีการ เก็บข้อมูลของงานวิจัยการใช้วารสาร เหล่านี้สรุปได้ ดังนี้

1) เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำรายชื่อวารสารที่หอสมุดมีอยู่มาสร้าง เป็นแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามนั้นแจกให้ผู้ใช้วารสารหรือใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ใช้วารสารตามแบบสอบถามที่จัดสร้างไว้

2) เก็บข้อมูลจากแบบฟอร์มการขอถ่ายเอกสารวารสาร นำข้อมูลของวารสารที่ปรากฏในแบบฟอร์มดังกล่าวมาจัด รวบรวมลงในบัญชีหรือการวางรายชื่อวารสารที่หอสมุดมีอยู่

3) เก็บข้อมูลจากบัตรมีวารสารแต่ละชื่อ นำข้อมูลนั้นมาจัดรอย
คะแนนลงในบัญชีหรือตารางรายชื่อวารสารที่ห้องสมุดมีอยู่

4) เก็บข้อมูลจากการใช้วารสารภายในห้องสมุด โดยขอให้ผู้ใช้
วางวารสารที่อ่านแล้วไวบนโต๊ะ เก็บวารสาร เหล่านั้นมารวมที่ชั้นเก็บ นำข้อมูล
ของวารสารดังกล่าวมาจัดรอยคะแนนลงในบัญชีหรือตารางรายชื่อวารสารของห้องสมุด
แล้วนำวารสาร เหล่านั้นขึ้นชั้นวารสารตามเดิม

5) เก็บข้อมูลการใช้วารสารหลายวิธีประกอบกัน

งานวิจัยบาง เรื่องใช้วิธีการ เก็บข้อมูลวิธีใดวิธีหนึ่ง แต่งานวิจัยบาง
เรื่องใช้วิธีการ เก็บข้อมูลหลายวิธีประกอบกัน สำหรับงานวิจัยที่ใช้วิธีการ เก็บข้อมูล
หลายวิธีใดวิธีหนึ่ง มีดังต่อไปนี้

1) งานวิจัยที่เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

อารีย์ รังสโยภาส¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับการ
การใช้วารสารประกอบการ เรียนการสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน, การศึกษาเฉพาะราย" เมื่อปี พ.ศ. 2510 โดยเก็บข้อมูลจากแบบ
สอบถามซึ่งผู้วิจัยนำรายชื่อวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุดมาสร้าง เป็นแบบสอบถาม, กลุ่ม
ตัวอย่าง คือ อาจารย์และนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นในปี พ.ศ. 2507
รวม 1,200 คน คิดเป็นร้อยละ 62.08 ของแบบสอบถามที่แจกไป

¹อารีย์ รังสโยภาส, "การศึกษาเกี่ยวกับการใช้วารสารประกอบ
การเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน, การศึกษาเฉพาะ
ราย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2510).

ปี พ.ศ. 2524 เต็มใจ เกียวซี¹ ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การ
ใช้วารสารวิชาการของนักศึกษาวิทยาลัยครูกำแพงเพชร" โดยเก็บข้อมูลจากแบบ
สอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิทยาลัยครูกำแพงเพชรจำนวน 500 คน หรือ
ประมาณร้อยละ 20 ของนักศึกษาทั้งหมด

2) งานวิจัยที่เก็บข้อมูลจากแบบฟอร์มการขอลายเอกสารวารสาร

ค.ศ. 1965 วิคเตอร์ เอ. บาซิล (Victor A. Basile)
และ เรจิ้นัลด์ คับ เบิลยู, สมิธ (Reginald W. Smith)² ได้รวมกัน
ศึกษาการใช้วารสารของห้องสมุดของห้องปฏิบัติการ ไวเอธ (Wyeth
Laboratories) เมืองฟิลาเดลเฟีย รัฐเพนซิลวาเนีย โดยเก็บข้อมูลจาก
แบบฟอร์มการขอลายเอกสารวารสาร รายละเอียดที่เก็บรวบรวม คือ ชื่อวารสาร
จำนวนการไหลและปีที่ของวารสารที่มีการไหล ใช้เวลาเก็บข้อมูล 1 ปี ตั้งแต่วันที่
1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1965

3) งานวิจัยที่เก็บข้อมูลจากบัตรยืมวารสาร

ค.ศ. 1962-1963 เฮเลน โควแควคส์ (Helen Kovacs)³
ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการยืมวารสารของห้องสมุดกลาง แพทยศาสตร์ดาวน์สไตน์ เทต

¹ เต็มใจ เกียวซี, "การใช้วารสารวิชาการของนักศึกษาวิทยาลัยครูกำแพงเพชร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525)

² Victor A. Basile and Reginald W. Smith "Evolving 90% Pharmaceutical Library," Special Library 61 (February 1970): 81-88.

³ Helen Kovacs, "Analysis of One Year's Circulation at the Downstate Medical Center Library," Bulletin of Medical Library Association 54 (January 1966): 42-47.

(Downstate Medical Center Library) ที่มหาวิทยาลัยแห่ง
 รัฐนิวยอร์ก (New York State University) เมืองบรุคลิน
 (Brooklyn) รัฐนิวยอร์ก โดยเก็บข้อมูลจากบัตรปีมวารสาร เก็บราย
 ละเล่มเกี่ยวกับชื่อวารสาร จำนวนการไขวารสารและปีที่ของวารสารที่มีการไข
 ไขเวลาเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1962 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม
 ค.ศ. 1963

พอลลา เอ็ม. สเตรน (Paula M. Strain)¹ ได้ทำ
 การวิจัยการไขวารสารของห้องสมุดกลางบริษัท ไอ.บี.เอ็ม. (International
 Business Machines Corporation Electronics System Center
 Library) เมื่อ ค.ศ. 1965 โดยเก็บข้อมูลจากบันทึกการขอไขวารสาร
 ในห้องวารสารและจากบัตรปีมวารสาร เก็บข้อมูลเกี่ยวกับชื่อวารสาร จำนวน
 การไขและปีที่ของวารสารที่ถูกไข

ค.ศ. 1972 ถึง ค.ศ. 1973 ลอว์เรนซ์ เจ. เพิร์ค
 (Lawrence J. Perk) และ โนแอล แวน पुलิส (Noëlle Van
 Pulis)² ร่วมกันศึกษาการไขวารสารที่ห้องสมุด การศึกษาและจิตวิทยา
 มหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ (The Education-Psychology Library,
 Ohio State University) โดยเก็บข้อมูลจากบัตรปีมวารสาร เก็บ

¹Paula M. Strain. "A Study of the Usage and Retention of Technical Periodicals," Library Resources & Technical Services 10 (January 1966): 295-304.

²Lawrence J. Perk and Noelle Van Pulis, "Periodical Usage in an Education-Psychology Library," College & Research Libraries 38 (July 1977): 304-308.

รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อวารสารและปีที่ของวารสารที่มีการใช้ ใช้เวลาเก็บข้อมูล 2 ระยะ ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลในเดือนตุลาคม และเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1972 รวบรวมบัตรยืมได้ 7,623 รายการ ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลตั้งแต่ฤดูหนาว ฤดูใบไม้ผลิ และฤดูร้อน ของปี ค.ศ. 1973 รวบรวมบัตรยืมได้ 57,332 รายการ

4) งานวิจัยที่เก็บข้อมูลจากการใช้ภายในห้องสมุด

ค.ศ. 1972 พาเมลา ทิบเบตส์ (Pamela Tibbetts)¹ ทำการวิจัยการใช้วารสารภายในห้องสมุดชีวแพทย์ของมหาวิทยาลัยมินนิโซตา (The University of Minnesota Bio - Medical Library) โดยขอให้วารสารวางวารสารที่ไซแลนโนโคส เก็บวารสารเหล่านั้นมารวมที่ชั้นพัก นำข้อมูลของวารสารดังกล่าวมาจัดรอยคะแนนไว้ในตารางหรือบัญชีรายชื่อวารสารของห้องสมุด ข้อมูลที่เก็บได้แก่ ชื่อวารสาร จำนวนการใช้และปีที่ของวารสารที่มีการใช้ กำหนดระยะเวลาการเก็บข้อมูลเป็น 2 ช่วง คือ ระยะที่ 1 ตั้งแต่วันอังคารที่ 4 ถึงวันศุกร์ที่ 7 และวันจันทร์ที่ 10 เมษายน ค.ศ. 1972 รวม 5 วัน และระยะที่ 2 ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 24 ถึงวันศุกร์ที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1972 รวม 5 วัน

5) งานวิจัยที่เก็บข้อมูลหลายวิธีประกอบกัน

งานวิจัยของ โจน เอ็ม.บี.สมิธ (Joan M.B. Smith)² เมื่อ ค.ศ. 1968 ศึกษาการใช้วารสารของห้องสมุดโรงพยาบาลเด็กมิชิแกน

¹Pamela Tibbetts, "A Method for Estimating the In House Use of the Periodical Collection in the University of Minnesota Bio-Medical Library," Bulletin of Medical Library Association 58 (January 1970): 65-67.

²Joan M.B. Smith, "A Periodical Use Study at Children Hospital of Michigan," Bulletin of Medical Library Association 58 (January 1970): 65-67.

(Children Hospital of Michigan) เก็บข้อมูลจากการใช้วารสารในหอสมุด จากการยืมและการยืมวารสารระหว่างหอสมุด ระยะเวลาเก็บข้อมูล 4 เดือน รายละเอียดข้อมูลที่เก็บ คือ ปีที่ของวารสารที่มีการใช้และจำนวนการใช้วารสาร เป็นการใช้อวารสารแต่ละประเภท (การใช้ภายในหอสมุด, การยืม และการยืมวารสารระหว่างหอสมุด)

ค.ศ. 1974 ถึง ค.ศ. 1976 จากเกอลิน เอ. แมกซ์นิน (Jacqueline A. Maxin)¹ ศึกษาการใช้วารสารของหอสมุดวิทยาลัยเทคโนโลยีคลาร์กสัน (Clarkson College of Technology) เก็บข้อมูลจากการยืมวารสาร การยืมวารสารระหว่างหอสมุด และการใช้วารสารภายในหอสมุด รายละเอียดที่เก็บ คือ ชื่อวารสาร จำนวนการยืม และจำนวนการใช้วารสารภายในหอสมุด

อัลเลน เคนท์ (Allen Kent)² และคณะได้ร่วมกันศึกษาการใช้ทรัพยากรหอสมุดต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยพิตส์เบิร์ก (University of Pittsburgh) แห่งเป็นการศึกษาคานหนังสือและคานวารสาร โดยเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1975 ถึง ค.ศ. 1977 หอสมุดในมหาวิทยาลัยพิตส์เบิร์ก ซึ่งได้รับการเลือกเป็นแหล่งดำเนินการวิจัยมีทั้งหมด 6 แห่ง คือ หอสมุดของภาควิชาฟิสิกส์ (Physics Library) หอสมุดของภาควิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Life Science Library) หอสมุดของภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์ (Engineering

¹Jacqueline A. Maxin, "Periodical Use and Collection Development," College & Research Libraries 40 (May 1979): 248-253.

²Allen Kent et. al, Use of Library Materials : The University of Pettsburgh Study (New York: Mareod Dekker, 1979)

Library) ห้องสมุดของภาควิชาเคมี (Chemistry Library) ห้อง
 สมุดของภาควิชาคณิตศาสตร์ (Mathematic Library) และห้องสมุดของ
 ภาควิชาคอมพิวเตอร์ (Computer Science Library) โดยใช้วิธี
 การเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์ในห้องสมุด สัมภาษณ์ใช้วารสารตามแบบ
 สอบถามที่สร้างขึ้น และเก็บข้อมูลวารสารที่มีให้สัมภาษณ์แต่ละรายกำลังใช้

เอส. วีล (S. Weil)¹ ได้ทำการวิจัย ใน ค.ศ.
 1977 เกี่ยวกับการใช้วารสารและราคาของวารสารคานวิทยาศาสตร์ในห้องสมุด
 ของศูนย์วิจัยนิวเคลียร์โซเรก (Soreq Nuclear Research Center)
 เมืองยอვნี (Yovne) ประเทศอิสราเอล โดยนํารายชื่อวารสารคาน
 วิทยาศาสตร์ในห้องสมุดแห่งนี้มาสร้างแบบสอบถามส่งใหม่ไปจำนวน 125 คน
 ตอบ เก็บข้อมูลจากการใช้วารสารภายในห้องสมุดจากแบบฟอร์มการถ่ายเอกสาร
 วารสาร จากการยืมและการยืมระหว่างห้องสมุด รายละเอียดข้อมูลที่เก็บ คือ
 ชื่อวารสาร จำนวนการใช้และค่าอภิปรายวารสารแต่ละชื่อ

ค.ศ. 1979 แนนซี พี. จอห์นสัน (Nancy P. Johnson)²
 ได้ทำการศึกษาการใช้วารสารในห้องสมุดกฎหมาย มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์
 (The University of Illinois Law Library) เก็บข้อมูลการใช้
 วารสารภายในห้องสมุด การยืมวารสารของอาจารย์ (ให้บริการยืมเฉพาะ
 อาจารย์) และการยืมระหว่างห้องสมุด ข้อมูลที่เก็บ คือ ชื่อวารสาร ชื่อจัดทำ
 วารสาร ปีที่ของวารสารที่มีการใช้และจำนวนการใช้วารสาร

¹S. Weil, "Survey of the Use and Cost of
 Scientific Journal in the Soreq Library," Special
 Library 70 (April 1979): 182-189.

²Nancy P. Johnson, "Legal Periodical Usage
 Survey Method and Application," Law Library Journal
 71 (February 1978): 177-186.

ผลของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจการใช้วารสารที่กล่าวมาข้างต้น
สรุปเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ ดังต่อไปนี้

- 1) ผลการวิจัยด้านวารสารที่มีการใช้
- 2) ผลการวิจัยด้านจำนวนวารสารที่มีความถี่ของการใช้มาก
- 3) ผลการวิจัยด้านความสัมพันธ์ของวารสารที่มีการใช้
- 4) ผลการวิจัยด้านอายุของวารสารที่มีการใช้
- 5) ผลการวิจัยด้านประเภทวิชาของวารสารที่มีการใช้

- 1) ผลการวิจัยด้านวารสารที่มีการใช้

จากการวิจัยของอารีย์ รังสียโภภัส งานวิจัยของ เค็นจิ เกียวชิ งาน
วิจัยของวิกเตอร์ เอ. บาริด และเรจินัลด์ คัมเบลยู. สมิท งานวิจัยของ
ลอว์เรนซ์ เจ. เฟิร์ค และโนแอล แวน พูลิส งานวิจัยของแนนซี พี. จอห์นสัน
งานวิจัยของ เอส. วีล และงานวิจัยของ จาคเกอลีน เอ. แมกนิน ทางใดทราบถึง
รายชื่อวารสารที่มีการใช้ และปริมาณการใช้วารสารของห้องสมุดแต่ละแห่ง

- 2) ผลการวิจัยด้านจำนวนของวารสารที่มีความถี่ของการใช้มาก

ริชาร์ด แอด. ทรูสเวล (Richard L. Trueswell)¹ หัวหน้า
ภาควิชาวิศวกรรม (The Department of Industrial
Engineering) มหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์ (University of
Massachusetts) ซึ่งเคยร่วมวิจัยระบบงานห้องสมุดหลายแห่ง เช่น การวิจัยที่
ห้องสมุดของห้องทดลองคนควาเคมบริดจ์ ของกองทัพอากาศสหรัฐอเมริกาที่เมือง
เบดฟอร์ด รัฐแมสซาชูเซตส์ (The Air Force Cambridge Research
Laboratory Library Bedford) และที่ห้องสมุดฟอร์บัสซึ่งเป็นห้อง

¹Richard L. Trueswell, "Some Behavioral Patterns
of Library Users : The 80/20 Rules," Wilson Library
Bulletin 43 (January 1969): 405-461.

สมุดประชาชนของ เมืองนอร์ทแธมป์ตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ (The Forbes Library : Public Library of Northampton) ได้เสนอแนวความคิดที่ได้จากการวิจัยการไขวารสารของห้องสมุดต่าง ๆ ดังกล่าวว่า วารสารของห้องสมุดที่มีจำนวนความถี่ของการไขมากถึงประมาณร้อยละ 80 เป็นวารสารเพียงร้อยละ 20 ของวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุด

ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวความคิดของ ริชาร์ด แอล. ทรส์เวด ได้แก่ ผลการวิจัยของ แนนซี พี. จอห์นสัน ซึ่งพบว่าวารสารที่มีจำนวนความถี่ของการไขมากถึงร้อยละ 40 ของการไขทั้งหมดเป็นวารสารเพียงร้อยละ 10 ของวารสารที่ห้องสมุดมีอยู่ และผลการวิจัยของ ทาเมลา ทิบเบตส์ พบว่าในระยะการวิจัยที่ 1 วารสารที่มีจำนวนความถี่ของการไขร้อยละ 68 คิดเป็นวารสารร้อยละ 28 ของวารสารทั้งหมด ในระยะการวิจัยที่ 2 วารสารที่มีจำนวนความถี่ของการไขร้อยละ 64 คิดเป็นวารสารร้อยละ 29 ของวารสารทั้งหมด และในระยะวิจัยที่ 1 และที่ 2 รวมกัน วารสารที่มีจำนวนความถี่ของการไขร้อยละ 77 คิดเป็นวารสารร้อยละ 47 ของวารสารทั้งหมด²

ผลของการวิจัยที่ต่างจากแนวความคิดของ ริชาร์ด แอล. ทรส์เวด ได้แก่ งานวิจัยของดอร์เรนซ์ เจ. เฟิร์ค และโนแอล แวน พูลิส แยกแยะให้เห็นวารสารที่มีการไข 100 ชื่อแรก (คิดเป็นร้อยละ 12.44 ของวารสารทั้งหมด 804 ชื่อ) มีจำนวนความถี่ของการไขประมาณร้อยละ 72.4 ของการไขวารสารทั้งหมด และ

¹Johnson, "Legal Periodical Usage Survey Method and Application," p.183.

²Tibbetts, "A Method for Estimating the In House Use of the Periodical Collection in the University of Minnesota Bio-Medical Library," p.45.

วารสารที่มีการใช้ 150 ชื่อแรก (คิดเป็นร้อยละ 18.66 ของวารสารทั้งหมด 804 ชื่อ) มีจำนวนความถี่ของการใช้ประมาณร้อยละ 83.80 ของการใช้วารสารทั้งหมด¹

3) ผลการวิจัยด้านความสัมพันธ์ของวารสารที่มีการใช้

จากผลการวิจัยของ พาเมลา ทิบเบตส์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของวารสารที่มีการใช้มากในระยะการวิจัยทั้ง 2 ช่วง เป็น 0.80^2 ถือได้ว่ามีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1.00 หมายความว่าความถี่ของวารสารที่มีการใช้มากในระยะการวิจัยที่ 1 จะเป็นกลุ่มวารสารที่มีการใช้มากในระยะการวิจัยที่ 2 ด้วย

4) ผลการวิจัยด้านอายุของวารสารที่มีการใช้

จากงานวิจัยของ เฮเลน โคแวกส์ พบว่าวารสารที่มีอายุ 1 ปี มีการใช้มาก³ พาเมลา ทิบเบตส์ สรุปผลการวิจัยว่า อายุของวารสารกับการใช้มีความสัมพันธ์กัน และวารสารที่อายุไม่เกิน 5 ปี มีการใช้มาก⁴ จากการศึกษาของ โจน เอ็ม.บี. สมิท พบว่าวารสารที่มีอายุระหว่าง 1-5 ปี นั้นมีการใช้มากกว่าวารสารที่มีอายุมากกว่า 15 ปี⁵ จากงานวิจัยของ ลอว์เรนซ์ เจ. เฟิร์ก และ โนแอล แวน

¹Perk and Pulis. "Periodical Usage in an Education-Psychology Library," p.306.

²Tibbetts, "A Method for Estimating the In House Use of the Periodical Collection in the University of Minnesota Bio-Medical Library," p.40.

³Kavacs, "Analysis of One Year's Circulation at the Downstate Medical Center Library," p.45.

⁴Tibbetts, "A Method for Estimating the In House Use of the Periodical Collection in the University of Minnesota Bio-Medical Library," p.45.

⁵Smith, "A periodical Use Study at Children Hospital of Michigan," p.65.

พลีดี พบวารสารที่มีอายุประมาณ 8 ปี มีการใช้ประมาณร้อยละ 91 ของการใช้วารสารทั้งหมดและวารสารที่มีอายุประมาณ 5 ปี มีการใช้ประมาณร้อยละ 76 ของการใช้วารสารทั้งหมด¹ งานวิจัยของ แนช พี. จอห์นสัน พบว่าผู้ใช้ห้องสมุดใช้วารสารที่มีอายุประมาณ 7 ปี มากถึงร้อยละ 69 ของการใช้วารสารทั้งหมด² และจากการวิจัยของมหาวิทยาลัยพิทส์เบิร์ก อัลเลน เคนท์ และคณะพบวารสารที่มีอายุระหว่าง 1-15 ปี มีการใช้มากถึงร้อยละ 90 ของการใช้วารสารทั้งหมด และวารสารที่มีอายุมากกว่า 25 ปี มีการใช้เพียงร้อยละ 5 ของการใช้วารสารทั้งหมดเท่านั้น³

จากการวิจัยด้านอายุของวารสารที่มีการใช้ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าวารสารที่มีอายุน้อยจะมีการใช้มากกว่าวารสารที่มีอายุมาก

5) ผลการวิจัยด้านประเภทวิชาของวารสารที่มีการใช้

จากการวิจัยของ เคื่อนใจ เกี้ยวชี่ พบว่าวารสารที่มีการใช้มาก ได้แก่วารสารประวัติศาสตร์ วารสารภูมิศาสตร์ และวารสารวิทยาศาสตร์⁴

จากการศึกษารวบรวมกรณีที่เกี่ยวกับการสำรวจการใช้วารสารพบงานวิจัยแต่ละเรื่องมีลักษณะที่เป็นพัฒนาการต่อเนื่องกัน งานวิจัยระยะแรกใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากบัตรยืมและจากแบบสอบถาม เนื่องจากระยะนั้นมีผู้ใช้ไม่มากนัก และ

¹Perk and Fulis, "Periodical Usage in a Education-Psychology Library," p.305.

²Johnson, "Legal Periodical Usage Survey Method and Application," p.183.

³Kent et al., Use of Library Materials : The University of Pittsburgh Study, p.115.

⁴เคื่อนใจ เกี้ยวชี่, "การใช้วารสารวิชาการของนักศึกษาวิทยาลัยการค้าแห่งเพชร," หน้า จ.

รายชื่อวารสารที่ห้องสมุดมีอยู่มีจำนวนไม่มากเกินกว่าจะนำมาสร้าง เป็นแบบสอบถามได้ คอมนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในงานห้องสมุด เช่น การถ่ายเอกสาร งานวิจัยด้านนี้จำเป็นต้อง เก็บข้อมูลการใ้วารสาร แบบฟอร์มการขอถ่ายเอกสารวารสารต่าง ๆ ควบ และ เมื่อการร่วมมือระหว่างห้องสมุดขยายตัวมากขึ้น งานวิจัยด้านนี้จึงต้อง เก็บข้อมูลการยืมระหว่างห้องสมุด และคอมนำเก็บข้อมูลการใ้วารสารภายในห้องสมุดควบ

การสำรวจการใ้วารสารในระยะหลัง ผู้วิจัยทางพยายามเก็บข้อมูลการใ้หลายวิธีประกอบกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลการใ้วารสารหลายด้านขึ้น กรณีการวิจัยการใ้วารสารของห้องสมุด สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครั้งนี้เช่นกัน ผู้วิจัยใ้พยายามเก็บข้อมูลหลายวิธี คือ เก็บข้อมูลการใ้วารสารภายในห้องสมุดจากการยืมและการยืมระหว่างห้องสมุดทั้งที่จัดบริการในระบบชั้นเปิดและในระบบชั้นปิด โดยกำหนดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ช่วง เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์และเที่ยงตรงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย